

รายงานผลการเข้าร่วมประชุมโครงการอบรมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) แนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2563 ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา ชั้น 4 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา

การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย

“การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและกฎหมายว่าด้วยการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย”

เจตนารมณ์ของกฎหมายฟอกเงิน

- เพื่อเป็นการตัดวงจรการก่ออาชญากรรม
- กฎหมายที่มีอยู่เดิมไม่เพียงพอในการจัดการอาชญากรรม
- จำเป็นต้องมีกฎหมายและมาตรการโดยเฉพาะให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มาตรการภายใต้กฎหมายฟอกเงิน

มาตรการเชิงปราบปราม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดมาตรการทางกฎหมายพิเศษ คือ

1. มาตรการทางอาญา คือ ความผิดอาญา สนับสนุน ช่วยเหลือ สมคบ เพื่อฟอกเงินด้วย
2. มาตรการทางแพ่ง คือ การดำเนินการขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ตัวอย่างเช่น ห้างทองแห่งหนึ่งได้ทำการขายทองให้กับชาวต่างชาติ และชาวต่างชาติได้เดินทางออกนอกประเทศไป และได้ถูกจับกุมได้ในภายหลังพบทองคำที่มีตราสัญลักษณ์ร้านทองแห่งนี้ ทำให้ทางการตปท. ได้ติดต่อมายังปปง. เรื่องการซื้อขายทองคำเป็นการฟอกเงินหรือไม่ ?

ปปง. ได้ทำการตรวจสอบในระบบแต่ยังไม่มีการรายงานเข้ามา จึงมาติดต่อตรวจสอบร้านทองดังกล่าวพบว่าร้านทองนี้ได้ทำการแจ้งรายงานต่อ ปปปง.แล้ว เป็นเอกสารเข้าไป แต่ทางปปง.ไม่เห็น เนื่องจากเอกสารมีรายงานเข้าไปมาก ทางร้านทองได้มีเอกสารคู่สำเนาทำการยืนยัน

กรณีนี้ ถือว่าร้านทองแห่งนี้ไม่ได้ทำผิดกฎหมายการฟอกเงินแต่อย่างใด เพราะได้ทำการรายงานเข้าไปแล้ว (การรายงานคือการแจ้งความโปร่งใสอย่างหนึ่ง)

องค์ประกอบความผิดฐานฟอกเงิน

1. ผู้ใด (บุคคล หรือ นิติบุคคล)
2. การกระทำ (ต้องตรวจสอบข้อมูล โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินใด ๆ)
3. เจตนารมณ์พิเศษ (เพื่อชุกซ่อนปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สิน ตรงนี้อาจจะพิจารณาว่า ต้องมีหลักฐานประกอบการพิจารณา)
4. วัตถุที่กระทำต่อ (ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด)

ความผิดมูลฐาน (จากเดิม 26 เพิ่มเป็น 29 มูลฐาน)

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด)
2. ความผิดเกี่ยวกับค้ำมนุษย์ (ค้าประเวณีทั้งหลาย)
3. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน (แชร์ลูกโซ่, นาฬิกาหูลู)
4. ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงสถาบันการเงิน (สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น)
5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ (การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การทำธุรกรรมแต่รายได้ไม่สมดุล)
6. ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือ ริดเอาทรัพย์สิน (อ้างอำนาจอัยย์ ช้องโจร)
7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร (ขนเงินข้ามแดน อ้างว่าเป็นการได้มาเล่นการพนันที่ตะเข็บชายแดน)
8. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย (การก่อการร้าย)
9. ความผิดเกี่ยวกับการพนัน (เล่นการพนันทางออนไลน์)
10. ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอัยย์ (อัยย์ เมืองทองที่ขูดต้องดูให้ได้ว่าของมือสองหรือของโจร)
11. ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจร (จำหน่าย รับซื้อของโจร)
12. ความผิดเกี่ยวกับการปลอม หรือการแปลง เงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตัว(ปลอมแปลงเงินตรา)
13. ความผิดเกี่ยวกับการค้า การปลอม การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า
14. ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ์ (บัตรอิเล็กทรอนิกส์)
15. ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (โดยการใช้ ยึดถือ ครอบครอง ทรัพยากรธรรมชาติ)
16. ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิต (คดีของเสียคนหนึ่งไปกับนักการเมืองท่านหนึ่ง พริดดี และโบรกเกอร์สาว โดบนักการเมืองอ้างว่ารถชนคันไม้ แต่คันไม้ไม่มีร่องรอยใด ๆ)
17. ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยว หรือกักขังผู้อื่น
18. ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์สิน ชิงทรัพย์
19. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นโจรสลัด (ในไทยยังไม่มีในข้อนี้)
20. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์
21. ความผิดเกี่ยวกับการอาชญากรรม เครื่องกระสุนและวัตถุระเบิด (การค้าอาวุธสงคราม)
22. ความผิดเกี่ยวกับการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น (การซื้อเสียง การเลือกตั้ง)
23. ความผิดเกี่ยวกับการจูงใจให้ผู้สมัครอื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือถอนการสมัคร
24. ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (เกาหลีเหนือ-อิหร่าน, อาวุธทำลายล้างสูง การหลอกลวงภายใน ประเทศไทยให้ดูรายชื่อผู้ถูกกำหนด)
25. ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย
26. ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

27. ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือหนีภาษี (จงใจให้สมัครสส./สว.)
28. ความผิดเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ (แรงงานทาส)
29. ความผิดเกี่ยวกับการจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น (ซื้อเสียง-ขายเสียง)

การฟอกเงินคือ

การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาอย่างผิดกฎหมาย มาเปลี่ยนให้เงินนั้น ทรัพย์สินนั้นจากการเป็น ถูก ให้ดูเหมือนได้มาอย่างถูกกฎหมาย

ขั้นตอนการฟอกเงิน

1. Placement การนำทรัพย์สินเข้าสู่ระบบ เช่น เอาเงินมาฝากธนาคาร ฝากสหกรณ์ฯ
2. Layering การแปรสภาพทรัพย์สินโดยการสร้างธุรกรรมหลาย ๆ ชั้น เช่น ไปซื้อบ้าน รถ คอนโด
3. Integration การปนทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายเข้าด้วยกัน

วัตถุประสงค์ของการฟอกเงิน

1. เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงิน
2. เพื่อซุกซ่อนทรัพย์สิน
3. เพื่อปกปิดความเป็นเจ้าของที่แท้จริง
4. เพื่อปกปิดแหล่งที่มาที่ผิดกฎหมาย
5. เพื่อให้ดูเหมือนว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกต้องตามกฎหมาย

วิธีการฟอกเงินที่นิยมในปัจจุบัน

ผ่านธนาคารหรือสถาบันการเงิน

1. การแบ่งกันนำเงินสดไปฝากในจำนวนที่ต่ำกว่า 2 ล้าน จะได้ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการรายงานปง.
2. การสับคกับพนักงานธนาคาร
3. การลักลอบขนเงินไปฝากในประเทศที่ไม่ตรวจสอบเข้มงวด /ฝากเงินตปท.
4. การโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อปกปิดร่องรอย

ผ่านธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

1. ทำธุรกิจบังหน้า เพื่อการฟอกเงินให้สำเร็จ
2. การฟอกเงินในสถานการพนัน ในประเทศที่ถูกกฎหมาย
3. การซื้อทองคำแท่ง แล้วทยอยขาย
4. การแลกเปลี่ยนผ่านบริษัทแลกเปลี่ยนเงินตรา
5. การซื้อประกันแบบจ่ายครั้งเดียว
6. การลงทุนในหุ้นผ่านบริษัทนายหน้า

ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

1. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากกระทำความผิด ผิดกฎหมายฐานฟอกเงิน
2. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ตามทรัพย์สินข้อ 1
3. ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตามข้อ 1 และ 2

**** ไม่ว่าทรัพย์สินตามข้อ 1 2 และ 3 จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนสภาพไปกี่ครั้ง ****

ผู้มีหน้าที่รายงานการทำความผิด

1. สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคาร บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ ธุรกิจชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต
2. ผู้ประกอบอาชีพ 7 ประเภท ได้แก่ ที่ปรึกษาการลงทุน ค้าทอง ค้ารถ ให้เช่าซื้อรถ นายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ค้าของเก่า สินเชื่อส่วนบุคคล แลกเปลี่ยนเงิน

หน้าที่ของผู้มีหน้าที่รายงาน

1. จัดทำนโยบายและคู่มือปฏิบัติงานด้าน AML/CTPF

นโยบายหลัก เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย *ต้องอนุมัติโดยผู้บริหารสูงสุดขององค์กร
**** มีความสำคัญเท่ากับนโยบายหลักในการดำเนินธุรกิจ ***มีคู่มือรายละเอียดการดำเนินงาน**
ในขั้นตอนต่าง ๆ (คู่มือทางปปง.ไม่กำหนดแบบใด ๆ สหกรณ์สามารถกำหนดขึ้นมาได้เอง จะออกมาเป็นแบบประกาศก็ได้)

2. จัดให้ลูกค้าแสดงตน ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า และบริหารความเสี่ยงด้าน ML/TPF

Know your customer : KYC ขอข้อมูลและหลักฐานประกอบการแสดงตนตามที่กฎหมายกำหนดไว้และตรวจสอบความถูกต้องและความแท้จริงของข้อมูลที่ได้มาจากการแสดงตนตามกฎหมายต้องทำทุกรายการ กรณีทำธุรกรรมแทนกัน เกิน 1 แสบนาทต้องแสดงตัวตนตามรายละเอียด (ความเสี่ยงสูง - เงินฝาก / ถอน ขอบัตรประชาชน ข้อมูลอาชีพ) (ความเสี่ยงต่ำ - เงินกู้ ขอประชาชนก็พอแล้ว)

การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า กำหนดประเมินและบริหารความเสี่ยงก่อนอนุมัติรับสมาชิก ติดตามความเคลื่อนไหวทางการเงินจากการทำธุรกรรมของลูกค้าว่ามีผิดปกติหรือมีเหตุอันควรสงสัยบ้างหรือไม่ เพื่อป้องกันสหกรณ์ไม่ให้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน

3. รายงานธุรกรรม

ประเภทธุรกรรมที่ต้องรายงาน คือ

1. เงินสด ที่เกิน 2 ล้านขึ้นไป (ปปง.1-01)
2. ทรัพย์สินที่เกิน 5 ล้านขึ้นไป(ปปง.1-02)

3. มีเหตุอันควรสงสัย ไม่กำหนดวงเงิน (ปบง1-03) รายงานภายใน 7 วันนับแต่วันที่เหตุอันควรสงสัย ข้อมูลควรบ่งบอกอย่างละเอียดได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ยังไง ที่สื่อให้เห็นถึงพฤติกรรมอันควรสงสัยนั้น

วิธีการส่งรายงานธุรกรรม มี 3 วิธีดังนี้ ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สนง.ปบง. (กรณีอยู่ในพท.กรุงเทพฯ) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และส่งเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ AMLO

4. เก็บรักษาข้อมูล
5. จัดทำมาตรการปกอ.

บทกำหนดโทษ

มาตรา 62

- ไม่รายงานการทำธุรกรรม
- ไม่จัดให้ลูกค้าแสดงตนก่อนการทำธุรกรรม
- ไม่ตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า
- ไม่เก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงตนและบันทึกข้อเท็จจริง
- ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งยังการทำธุรกรรม
- ไม่เก็บรักษารายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของลูกค้าให้ครบเวลา 10 ปี
- ต้องระวางโทษปรับเรื่องละไม่เกิน 1 ล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 1 หมื่นบาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่ หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 63

- รายงานการทำธุรกรรมอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องแจ้ง
- จัดทำบันทึกข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธุรกรรมให้ลูกค้าเอง กรณีลูกค้าปฏิเสธที่จะทำบันทึกข้อเท็จจริง อันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริงที่ต้องแจ้ง
- ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 5 หมื่นบาทถึง 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 64

- ไม่มาให้ถ้อยคำไม่ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐาน แก่กรรมการธุรกรรม เลขธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือขัดขวาง
- ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 66

- การห้ามเปิดเผยข้อมูลของลูกค้า หรือ
- อาศัยความลับในราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามพรบ.นี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้รับรู้ความลับดังกล่าว
- ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พรบ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มี
านุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ.2559

นโยบาย ปกอ. หน้าที่ของผู้มีหน้าที่รายงาน

1. กำหนดนโยบายในการประเมินความหรือแนวทางปฏิบัติใด ๆ (เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย)
2. กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการตรวจสอบลูกค้าและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราวทั้งหมดกับข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดอย่างสม่ำเสมอจนกว่าจะยุติความสัมพันธ์กับลูกค้า (ต้องตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ)
3. ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ (ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ระงับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินกับบุคคลที่ถูกกำหนด)
4. รายงานธุรกรรมที่เหตุอันควรสงสัย (ปกร. 03 ปกร.04)

บทกำหนดโทษ ปกอ.

1. ความผิดฐานฝ่าฝืนไม่ระงับการดำเนินการกับทรัพย์สินฯ (กรณีผู้มีหน้าที่รายงานเป็นผู้กระทำความผิด)ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท และปรับอีกวันละ 1 หมื่นบาท
2. กรณีผู้มีหน้าที่รายงานไม่แจ้งให้สำนักงานทราบเกี่ยวกับผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นลูกค้าซึ่งอยู่ในรายชื่อบุคคลที่ถูกกำหนดหรือผู้ที่มีหรือเคยมีการทำธุรกรรมกับผู้นั้น (ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5 แสนบาทและปรับอีกวันละ 5 พันบาท)

****รายงานภายใน 10 วัน ****

“ปัญหาที่พบในทีมตรวจเข้าตรวจสอบหรือเข้าให้คำแนะนำแก่สหกรณ์”

- ยังไม่มีนโยบายกฎหมายการฟอกเงิน หรือมีแล้ว แต่ยังไม่สอดคล้องสามารถเข้าไปดูตัวอย่างได้ที่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ → เอกสารเผยแพร่แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน(สำหรับสหกรณ์ฯ) → มีตัวอย่างอยู่ 9 ไฟล์ ทำความเข้าใจและปรับแก้ไขให้กับสหกรณ์ของตนเอง
- ความเข้าใจผิดในการฟอกเงิน กับความสามารถในการชำระหนี้ มันไม่เหมือนกัน ความเสี่ยงสูงของการฟอกเงินคือบุคคลนั้นมีความเสี่ยงในการได้เงิน/ทรัพย์สินมาอย่างผิดกฎหมาย ความเสี่ยงสูงในการหักเงินไม่ได้ นั่นคือความเสี่ยงสูงด้านการชำระหนี้ไม่ได้
- สหกรณ์มักกลัวคำว่า “ความเสี่ยงสูง” แต่ทางปง.จะดูการ “บรรเทา” ความเสี่ยงมากกว่าและ “นโยบาย วิธีแก้ปัญหานี้” กับความเสี่ยงสูงนั้น
- ไม่ตรวจสอบรายชื่อผู้ถูกกำหนดเพราะคิดว่าตนเองไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง
- ส่งข้อมูลผ่านทาง AMRAC อันนี้ให้ส่งนโยบายของสหกรณ์ด้านการฟอกเงิน
- AMRAC กรอกข้อมูลลงไปในระบบ (หมดเขต 22 ก.ค.2563) ถ้ายังไม่กรอกจะมีการติดตาม 2 ครั้ง หลังจากนั้นจะมีโทษ ตามมาตรา 38 และถ้ายังไม่กรอกข้อมูลอีกจะตามด้วยมาตรา 64 มีโทษทั้งจำ และปรับ (ถ้ายังไม่พร้อมกรอกให้ทำหนังสือขอขยายเข้าไปที่ปง.เพื่อจะได้ไม่มีผลทางกฎหมาย ไม่ต้องลงข้อมูลให้เสร็จภายในครั้งเดียวก็ได้ ค่อย ๆ ลงข้อมูลไปเรื่อย ๆ)
- รายงานสงสัย ปกติให้ประธานเป็นผู้อนุมัติแต่สามารถแต่งตั้งกรรมการหรือผู้จัดการได้ ไม่ต้องรอให้ประธานอนุมัติหรือนำเข้าที่ประชุมประจำเดือน
- คู่มือปฏิบัติสหกรณ์กำหนดได้เอง เพราะปง.ไม่ได้กำหนดรูปแบบตายตัวเอาไว้
- จะมีการอบรมผู้มีหน้าที่รายงานต้องครบ 6 ชม. 6 วิชา รวบรวมกรมส่งเสริมสหกรณ์และทางปง. ประสานกันอีกครั้ง